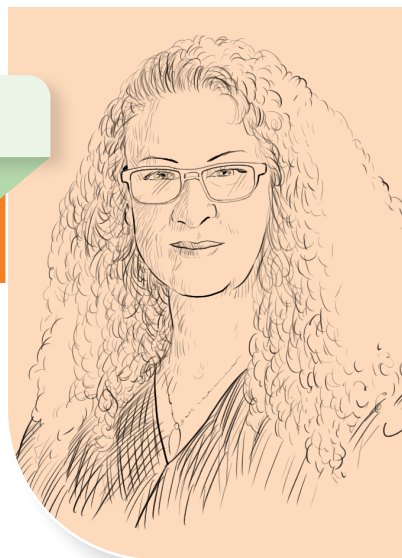

تیرۆژ ئامیدی / دهۆک

ژه‌نین

ئاوازیڤن کوشته‌کا دی
 د گوهی من دا د ژه‌نیت
 تو ئه‌ووی نافته‌نگا شه‌قی دچه‌مینی
 ستیرا ده‌ژمیری
 نه‌به دارکوکی سیبه‌را می‌شکی من
 هیلینا پایزا من مشته ژ ره‌نگان
 مشته ژ ده‌رامه‌تی سالان
 تیرا به‌خته‌وه‌ریا وه‌لاته‌کی دکه‌ت
 به‌سه ئافاکرنا به‌ربه‌ستا
 تو ئه‌ووی هه‌ستین من
 ب دستاری کهربی ده‌یری
 پله‌کا خویی پیوه‌ر بکه
 دابیته‌دان ،،
 دی هه‌ر دامه‌ به‌ر ته
 هه‌تا هه‌تا
 نکلی خوینه‌لو
 داکوتی سه‌ری ته‌یه !
 دار سپیندارا رویت
 شوینین نکراندی
 پر ده‌رامه‌تی سالی یه !

د. جەعفەر شێخ ئەلیسلام / کەنەدا

پاشی ٢٥ سال

من ولۆ سه حدکر، هه که دیسا ته ببینم
پاشی ٢٥ سالان
مینا جگه رخوین
ئەزێ بچم سەر بهرزاهیا بورجا که چک
بقیترینم:
به لکی نها ئەز دزانم «کینه ئەم»

کو من ته دیت زمانێ من که ت
ههه که سێ من دیت دۆستهک جانی بوو
باڤ و کال و کهک و دێدا من بوو
من خوه ئاقیت هه مبیژا ته
هیدی هیدی ئەز تیدا هه ليام
ئەز بوومه دار که فر و گل و هه پری
د کلان و ریکین ته دا ئەز شل بووم
ل جه م شوورا که لا ته
ل نێز و دار
ب بهیستنا په یفین کوردی
من جارهک دن ژیان سه حکر

وه ولۆ سه حدکر هه که دیسا ته ببینم
پاشی ٢٥ سال
مینا په شیو
ئەزێ «دار، که فر، گل، هه پری یێ ته
و ههه تشت وه ره سەر ریا من ئەزێ ب ئالیسم
من ولۆ سه حدکر، هه که دیسا ته ببینم
پاشی ٢٥ سال
مینا هیمن
ئەز دی شام ب دیتنا باڤ و کالان، دید و که کان
ئەزێ ب شهف ژێ «بۆستانا کورد» هه لینم

٢٠١٢/٣/٥ نامەد (دیاربه کر)

د. محهمه دعه لی یاسین / دهۆک

١٠٠ هايكو

٥ - ٢

٢١

باران و دهشت،
بیهنا خاک و خه لکه،
د سینگی ژیانیدا.

٢٢

ب تارپتین دل،
ئه ف باژیره،
رویاره که ژ روئاهیی.

٢٣

دلی ته فولکان،
چافین ته ئاگر،
دۆزه خیی باوه شیمه.

٢٤

بیهنا ته هات،
دگه ل کراسی پار،
جلکین که فن بهافینزین.

٢٥

ل ئیڤاران لی دگه پم،
ل شه فان به رزه،
کا باوه شین سبه یان؟

٢٩

بی بیابان و بی باوه ش،
به رده و امیا بیرهاتنیمه؛
بناسی به رزه یی سینگی ته مه.

٢٦

چاقرلکانی دکه ت باژیر،
خه و خه وی دهیت!
خه و خوشی قی راستییمه.

٣٠

سه مایه کا پیروژ،
ل پشت هه ناسه یین ته،
ل پشت چاقین ته یه.

٢٧

روناهیی دره و دکرن،
ده رباز ناییت ب له ز؟
کا به رزه بووی بی نه ز؟

٣١

ژ نه سمانی دهاتم،
من شین دبه خشی،
چاقین ته نه ز گرتم.

٢٨

توفانگرتیی بیکه سیی مه،
بی ته سه ربور دله رزیت،
سیفاندۆک خه و نا نه سمانینه!

٣٢

سار د دهستان دا،
دل بو قۆلکانی دچیت،
و عاشق به رده ف دۆزه خی.

۳۳

خودى چىكر، مروڧان،
دا كو شامروڧ،
شەرى بۇ نامروڧان نەكەن.

۳۷

وەلاتى تەنگە،
هەست تى ب جھ نابنەڧە،
مە باركرە كۆلانىن شەرى.

۳۴

پەيقىن بارانى ب گازندە،
ل سەر رستكان داددەن،
دل دەنگى گولدانكا ڧالەيە.

۳۸

روڧا بابا بوو،
گەر تو هاتباي،
دا بيتە بابى روڧا.

۳۵

ڧرىن ئەفسانەيە،
ئەم چەند مەلەڧانەكىن،
د باوہشا ئەسمانيدا.

۳۹

يى ب تنىمە،
چ ل جەم تە،
چ دوورى تە!

۳۶

د پاييزا تەمەنيدا،
ئەقن پەيقەكە و
گشت ڧولكانىن دويقدا.

۴۰

دوماھىك پىشمەرگەمە،
ل دەستپىكا چەپەرى،
ڧىشەك د بى بارووتن.

دلدار محەممەد / دەھۆك

كولىككىن ژيه كى وەريايى

بەفرى

كولىككىن باھيشان داقوتان

ئەز بۇ خۇ گريم

★★★

ئەز مېرېوم

درەوھە كى دقيا من قەگەرينيت

تۆى زەفيا ژيى من شتلىن مرنى بوون

★★★

لايتىن ترومبىلى

شەپرزە بوون و بى بەرھەم!

مژ نەبوو رىك تارى كرى

رەشاتىيا دلان بوو!

★★★

بیرا من دهیت هه کو ل وئ سیپدهیا زفستانئ ل قوتابخانئ

من ب زلههکئ پیشوازی سیپدهیئ کری

به لئ من نه زانی

قئ سیپدهیئ بوچی قئ سړئ بئ ئومیدیئ

دلئ من گهست

★★★

ژ ئه و پوژا ئه ز ئاقابوویم

ئیدی هه لاتن

درویشمه کئ هه لېزارتنان نه

★★★

پیراتی هات و

هاتنا ته نه بوو راستی

ئه قرو د ترۆمبیلئ دا

سترانه کئ خه ما هاتنا ته

ب پروندکان نوی کر

★★★

هه می سیپدهیان چاقین من ل نامه کا ته نه، من دقیت پوژ ل موبایلا

من به لیت من منهت ب ئاسویی نینه

سیه سال بۆرین و شهف تارئ!

★★★

ل زاروکانیی د گۆتته مه

پۆژه کۆ یین بووین و ئیکۆ دۆ مرین

ئه م چ پۆژا نه بووین و گه له کا مرین

★★★

عه مرۆ مه ل ئاف گلێشی چوو

ژ کهنگی وه ره و بۆچی ژيانا مه سه لکه!

★★★

بۆ من ئه و پۆژ شه فه

ئه وا سپنده یا وئ چ نامه یان نه ئینیت

★★★

سپنده بوو

وه ک باخچه یه کۆ هسک و بۆ ئاف، ب ئۆمیدین وه ربای فه گاف بۆ کاری هاقیتن!

★★★

نه ئه و کچا ب رێیا خواندنگه هۆ فه نیاسی

پۆژه کۆ بجه هاتنا سۆزان ژۆ دیت

نه بابۆ وی پۆژه کۆ ل دیوانه کۆ پۆ سه رفه راز بوو

نه ده یکا وی یا ل ئاف گۆرستانۆ

جاره کۆ ب دیمۆ وی یۆ ب گرنژین شاد بوو

د پۆژا خانه نشینیا وی دا

پوندکان شه مالکا ئاههنگا خاتر خواستنۆ فه مراند

★★★

من گوته خودانی فېرن
 ئەز دى ھۆزانە كۆ دەمەتە
 تۆ نانە كۆ
 ھەتا ئەز ل كۆلانكۆ ژى بەرى قە بوویم
 دەنگۆ لىق لىقا وى ژ بلندی خوارنە كەفت

★★★

ھەمان دېم
 ھەمان كەس
 ھەمان پە یقین
 بەستى گرتى
 ھەمان سۆتن
 كەنگى قىامت رابوو یە؟!
 ئەز ھاتیمە قى جەھنەمى!

★★★

مامۆستایى ب تۆرە یى قە
 پاكەرە سەر پیا:
 ناڤى ھەرچوار وەرزیڻ سالى بېئزە؟!
 - پايىز

دوو بارە ژى وى مامۆستایى بۆ ھەمان پرسىار ھەمان بەرسف وەرگرت!
 - كورۆ ئەقە تەخیرە!
 چاڤىڻ قوتابى تژی رۆندك بوون:
 - مامۆستا ئەقە شەش سالە دەیکا من مری!

مللهت محهمهه/ دهۆك

چاقهري بووم

چاقهري بوو

لي نههاتي

هزري من

مينا بازيه كي بهرد درياي بين به لاف بووين

پاقلوژانكي هيقيين من بين فه گرتين

سهري ئيقارين من زي

ل سهه ملين وان بيت شوربووين

هه ناسه بين من زي

د ناف گه رماتي يا روڤندين خو دا بيت سوژن

شهقين من د غه ريبى يا عه شقا ته دا دغه تسن

دلي من زي ليدائين خو زي شادبوون ب ديدارا ته بهلتره

زي زارويه كي دايك نه ديتى غه ريبتره

زي پيره كاله كي بي دهست و لهپ و گاڤ شه پرزه تره

چاقه‌ری مه
نوبه‌داری یه‌لدایی مه
پێشینکی پریا ته مه
هزر یی ژ هزارا دکه‌فن
هندهک د ناف جاده‌یێن سه‌ری من دا یی دغولغولن
هندهک یی دلی من دگفتیشن
هند یی روندکا ژ چاقین من درێژن
سه‌ر هندی را یی ل جفاتا وان دگرژم
دا تارباتییین شه‌فین خو ژ رۆناهییا عه‌شقا ته شیرفه بکه‌م
پیره یادین خو ب نشینم
رۆندکین خو ژبیرفه به‌م
پاشی دی گازی وی بای که‌م
یی جارن باهین ل به‌ر دلی ته ددان
دا بی هیقیبوونی پاشفه بزفرینم
دی بزفره
دگه‌ل تیکه‌م دیدارا من ب گرژه
ده‌ما ته عه‌شق د ناف دلی خو دا هه‌واندی
و ل به‌ارا خه‌وتین من چه‌راندی
و ل به‌ارا دلی من ئافراندی
وی ده‌می ل وه‌ستیکا بووم
یی بی زمان و هیش و خه‌م بووم
د ناف جفاتا خه‌وتین خو‌دا سو‌ر گولا به‌اری بووم
ژ وی ده‌می ته یاری ب هه‌ستین رۆژی کرین
هه‌ز ژ بارانی کری
گازی رۆندکین بای کری
ئه‌ز و رۆندکین بارانی
مینا به‌فر و هه‌تافی لی هاتبووین

ئەم قەیکەهفتبووین

لێ راستی دبن پێ کهفتبوو

بهفر و ههتاف

بوون دلۆپهک ژ دهريا قی راستیی

و ژ دیم و چاقین ته بههی بوو

من ژێ خوۆ قهگرتبوو

د ناف دهستین خوۆ دا ههلگرتبوو

حهز ژێ کربوو

ههشکهسالیی ب سهر هیقییین مه دا گرت

بای برن و بارووقی شویشتن

قیانا ته د ناف دلێ من دا پرت پرت کرن

پاشی ل ئاشه کێ هیرکر

ب تنی ما له شه کێ بی گیان

پهرتووکه کا پری په یقین بی رمان

بهری ئیسکین خاترخاستنی دهستی خوۆ ب سهری من دا بینن خار

قورچه کا پۆندکین گهرم ب نهخرینی

ب سهر خوزییین پوشمانیی دا بکه م

من بریار دا

ههمی سۆز و ژفانین خوۆ ل سیداره بده م

خوۆ ژ ههمی هیقییا ب داقوتم

هندهک گونههین خوۆ ب راییخم و ههشک بکه م

و بهری پۆژی سلاف بکه م

دهستین خوۆ ب سهری ئەلندا سوبهیا خوۆ دا بینمه خار

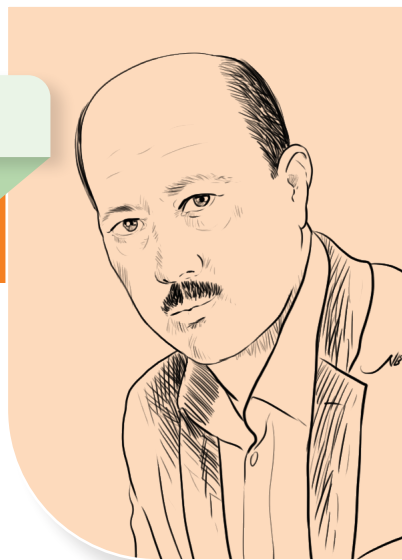
ل بهر گرئزینا تیرۆژکین وی

گهردهنا خوۆ پێ نازاکه م و هه مبیژکه م

پاشی ژ دهف بارکه م

ئەلند مزووری / دھۆك

خامە

ئەي خامە جارەكې ب تىئ
 وئى بنقىسە يا كو مەدقېت
 باشە ما ناھىت ئەو دەمە
 مەشكا ھىقىيىن مە بكېت
 برىنىن ماينە بى سارپىژ
 كەنگى دەرمانەك دى لى ھىت
 دابو پاشەپوژە كا گەش
 ئاوازن بو ژيانى بىت

ئەي خامە مە خويىنا خو پىت
 بو ئازادىە كا ژىھاتى
 جارەك تۆ ژى جبرى پىژە
 بو وئى پەياما نەھاتى
 چەند مە ل بىرە ئەم دخوازين
 بەھلىت پوژا وەلاتى
 لى چ بکەين بەختى مە پەشە
 لەو نابىنين وى خەلاتى

ئەي خامە يا كو مە دخاست
 چما تە ئەو نەنقىسى
 ئەو پەيىقىن مە كەھى كرىن
 تە نەكر بکەقنە لىسى
 خۆزى ژ ھىشيا مانە قالا
 بوونە ھىلقرى ب رويسى
 دەرد و ژانان وەك توپلە كا
 تاقىن خوشىيىن مە ئالىسى

حەسەن فەتتاح / دەھۆك

كوردستان

عوجە و قومى.
 ئەو ھەقسىيىن بى نان و خوى.
 ھەر ئىك ژ وان
 ھزار پىلان
 ھزار فەتوا و ئەنفالىن قى.
 ھەر پوژ يى دەھىن
 بازارەكى ب مە دكەن
 ب مە دفرۆشن ماسيىن ئافى.
 ئەى خودى.
 تۆ بۆ خاترا وى بسكا سپى
 وان دل و جەگەرین سۆتى
 وى كراسى پەش يى ل بەژنى.
 كوردستانى ب پاريزى
 ژ قى ئاتافى و
 ژ ئە قى گەفى.

ئە قەيە
 وەلاتى خوين و بە فرى.
 قەدەر ھۆيە
 ھەر داىكا ھات
 گۆلەك يا قى.
 كىلىين گۆرى شەھىدەكى
 يى ل چاقەرى.
 گولا خو دى ل بەر كىلىين دانين و
 دەستان سەرئەفراز پراگريت
 ئەى خودى.
 مە پشتا خو ب تە سپاردىە و
 سىنگى خو يى دا يە رى.
 مە سنۆرەك بخوينى نەخشانە
 ئالايەك بلند لى چکلاند
 نە قىين گوركين ئە نادۆلى.

ژانا سهيدا / عاموودى

شه فا داوى

د شه فا سار
 شه فا بهرفى ده
 نه فينى
 كوچ ب كوچ ژ دلى مه
 بار دكر
 نه م د رى ده دمه شيان
 پيژنين مه بهرف
 ماچ دكرن
 ده ستين مه بين خويداندايي
 خاتر ژ هه ف دخوستن
 د وى شه فا بيده نك ده
 تشته ك ل سهر رى
 نه مابوو
 ژ بلى
 شوپا نه فينه كه وندا

ههردو چاقين نه بوون
 بين خه مگينى
 ژ خه وئين بنه فشان
 ددزين

ههردو ليقين ته بوون
 بين ره زين ترى
 تالان كربوون

ژانا سهيدا:

د سالا ۱۹۷۶ان ده ل ئاموودى هاتيه دنيايى.
 ل زانينگه ها حه له بى نه نذازيارى خوانديه.
 د ده سپىكا ۱۹۹۰ى ده نقيس و هه له بستين وى د گه لك كوفا و روژنامه بين
 كوردى و عه ره بى دا به لاقبووينه.

یه قین / میرسین

برین

دیرین دبیژم، برین
به‌ری وه‌هی ل هیرایی داکه‌قه
خوین خوین خوین

برین هه‌نه، ب مژن
دلبرن، دمژن خوینی
به‌قه‌م به‌قه‌م به‌قه‌م

برین هه‌نه کوندن، کۆر
کور-د و پشکن، قه‌ددن ب خوه‌لی
به‌قا به‌قا به‌قا

برین هه‌نه، که‌ون، ناکه‌ون
بی‌قه‌وم بی‌قه‌وم بی‌قه‌وم

عووده عووده 'عووده

برین دبیژم، دیرین
وه‌کو بینه‌نا سیقی بی ژ ده‌قی ئاده‌م
حه‌رام حه‌رام حه‌رام

برین دبیژم، دیرین
وه‌کو به‌خیلی بگه‌ره د قاییل
قه‌تل قه‌تل قه‌تل

برین دبیژم، دیرین
وه‌کو خوین بنقوته سه‌ر کتیبی
چه‌رم چه‌رم چه‌رم

زیره فان ئوسن

ژیانه ک ب پینگاڤین ده سیپکی

(۱)

ب ئاڤا مه سنبوونا روحن ئاڤبده.
 ژان ب ژان
 ل کویقه
 ته دلئ خوه هیلایه؟
 د تارییه کا بلهز
 پشتی من تو دیتی.
 شهف و شهف
 درهنگ وهره
 ده مئ هه لاتنا پوژی
 ده مئ بلند دبت
 شهوفا ته.

هه بوون و هه بوون
 ئه قرۆ من ههز هه بوو
 بيم بازيار
 چهوا چيا و باران د هه مييزا
 ته دا بووينه ئازادي؟
 چهوا ريكا ژياني
 ب چاڤين ته ديار دبت؟
 مهی و مهی
 شهف درندهیه
 شهڤين بي خهون
 شهڤين بيكهس
 وهره گولين باخين دلا

(۲)

تو دىنى

چاۋا قالابوونا ھەزى بۇ پراستىيى

سەرى دۇنيايى ھە تا پى وى

يى كرى تارى؟

تارىيەك بۇ لەشى تە

ھەزى

چ روژ ھەيە تە بن ئاخ بكت؟

(۳)

چ ژ تە كىمە؟

رۆندكەك ژ چاقىن دايكى

رۆبارەك ھشك نەبم

چ ژ تە كىمە؟

چىرۆكەك بەرى بنقم

پىدقىمە بىم زارۆك

دا خەون و ھشيارى بىن ئىك

چ ژ تە كىمە؟

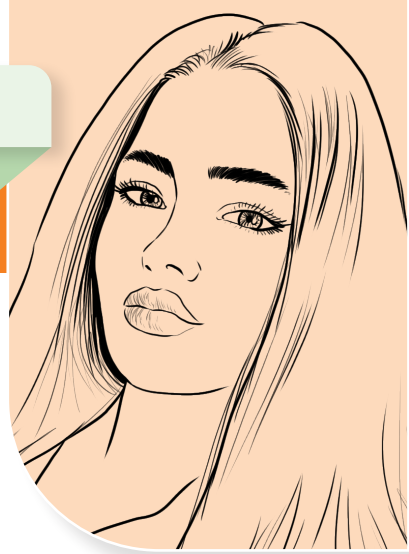
زىمارەك ب داوى نەئىت

ژيانەك ب پىنگاقىن دەسپىكى

ب داوى نەئىت.

ہیوا فازل / دھوک

نارمانجین پھرائی پوڑی

گازیه کا نہ پھنی
 ل توخویبی تمہ نہ کی نیقہ پو
 ہلباسکی خہونہ کا بڑالہ دبیت
 قافارتنا ئیرینیا پیشہاتی
 ئہستہ مہ کا ژ بیردانکی قہدہرہ
 مہ حالیا دہستہ ردانی
 ژانہ کا دوورہ دہرمان و پھنگ دوژہہہ
 ل ہہ لاتنا تمہ نی گہردوونی دگہرین
 ئاقابوون ری ل مہ دگریت
 ل ئہ قرازیین بہرز دنییرین
 دا کہ فتن پہنجیت خو دہسیت
 ل کوژیین نارمانجی دنییرین
 قہدہر تہ فنی ئاورا ... د رییا مہ دا دپرسیت
 زالگہہین فولکان ئامیز
 تفتیا ئاستہ نگا ب ہہروہ لبا دکہن
 نہرینی پہنجیت خو دہسیت
 دا ئاراستی نارمانجی

ل بهرزه گوپیتکا ئەڤه ریستی
 ل گوریا ناگره کئی دووژه هکری
 میهشان و خولبا بکهت
 به لئ ، کهفتنا ل سهر چوکا
 ژ بهژنا په ریین په رافئی پوژئی ناهیت
 قولایین ژیر زه مینی
 ژ بهژنا ناگرینه ئارتینا قولکانی ناهیت
 پوئدک و زیمار
 ژ گلینا پیروژه ئافرینه ریین خودایی ناهیت
 ماندیووئین نه گووړ
 ژ گوهرینین ڤه گر و بالآ دهست ناهیت
 په ریا په رافئی پوژئی
 ل نوو وارگه هی حهفت چینیا زه مینی
 سنووړین گوهرینئ ،
 د گوراوه کئی ڤه گر دا
 د کوروموسومین نه ژاده کئی ڤه جنقی دا
 ژ بو هه تایه کا ئەبه دی
 موړ و ئیمزا دکهت
 پاشماوین که فنه شوپیه کا چاردوور هوڤ
 د بیردانکا نوهاتی دا
 دسپیت و ڤاری دکهت
 نه ژاده کئی نوو بیر ل ئاراستئ هه لاتی
 سهر دهست و بالآ دکهت

گولیزهرا / سوید

بیژی

ئهف ههردو چافین مین دهرستن نه
 جۆتهک خاړن ژ قهومی ئۆیدیپووس
 وئ د بهارین گوننهکار ده
 ل ههوشا مزگهفتهک
 ل خوه های بین
 بیخوهدی، تازی
 تهقه زانم
 وئ وهرن خوه بکن بهربایین چافین ته
 ئان نا وئ بین دو سخیف ل رووی من
 بهرئ وان تم ل ژیانئ

ههلبهستان سالا ۱۹۷۹ان ل ئامهدهئ ژ دایک
 بوویه، خواندنا خوهیا سهرهتایی و ناڤین ل ئامهدهئ
 دووماهی ئینایه. پاشی چوویه پشکا ئینگلیزی ل
 زانینگهها دیجلهی و پشتی دهرچوونئ دهست ب
 مامۆستایهتیا ئینگلیزی کریه. ل ستۆکهۆما پایتهختا
 سویدی ب جه بوویه و نوکه ل ویرئ دژیت.
 دیوانا وئ یا ئیکئ ناڤئ وئ ”کهزیین ژنهبی”یه و
 ههلبهستین وئ ل ناڤا خه لکئ گهلهک به لاق بوونه.

به رهه مین گولیزهرا:

- Keziyên Jinebî, Avesta, Helbest, Stenbol, 2006
- Bûka Baranê, Avesta, Helbest, Stenbol, 2009
- Şevname, Avesta, Stenbol, Helbest, 2011
- Sindoqa Dirûnê, Avesta, Stenbol, Helbest, 2016
- Ez û hemû jinên ruhê xwe, Dara, 2024

نیشان بامەرنی / سوید

ماچەک ژ خوینا تە یا سۆر

فەرەکا بای، ژبەر بسکین تە
هزار ئەورین رەش و تاری، فەرەفاندن
تیریزین ئەفینا رۆژی
ژ گیانی تەیی پیرۆز بوونە خوداوەند و ھەلاتن.

ئەف دلێ سەد سالە د زیندانێ دا
ل بەندا عەشقا تە مابوو
ئەفڕۆکە د ھەمیژا تە دا
کەلامچەیین ئایەتان شکاندن و ژ خەو رابوو.

ماچەک ژ خوینا تە یا سۆر
ل سەر رووی ئاخێ مەیی و دەنگێ ھەبوونا من ژەنی
ھەمی ئاشقین ئەشقاتە
ئیلھام ژ تە وەرگرت و بوونە ژینا ئەمین

مەتین وەرئەتە / دەھۆك

گەر تە زانی

هەتا سەندێ من پە یاسە دگەل کرین
 گەر لێکبەدە ی ئێک ئێکە هیقیین مری
 گەر تو بشیی شروڤە کە ی
 نەخۆشیین من ل ئەقی ژینی برین
 گەر بزانی
 من چەند تو د فیایی
 من چەند تو د قینی
 من چەند یا حەزژنە کە ی
 گەر بزانی
 من چەند سالا
 غەریبیا تە یا کە ی
 باوەربکە گەر لێکبەدە ی
 شلوڤە کە ی
 گەر بزانی
 دێ د هەژمار و حیسابی دا
 باوەرنامین ماستەر و
 دکتۆراینی وەرگری

تو دزانی
 د شەڤە کێ دا
 من چەند یا گازینە کە ی؟
 تو دزانی
 د پۆژە کێ دا
 من چەند گری
 یا بۆ دیتنا تە کە ی؟
 تو نزانی
 کا چەند جارا
 دل یی د عەشقا تە دا مری!
 گەر تو ژانین من ب هەژمیری
 د گەل هیقیین من چیکرین
 گەر پارچین دلی من خرکە ی
 دگەل وان شەقیین